

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки та економічної теорії

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	07 Управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	073 Менеджмент
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

Біла Церква – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів вищої освіти економічного факультету за спеціальністю 073 «Менеджмент», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти / Укладач Н.О. Рибак. Біла Церква: БНАУ, 2023. 21 с.

Укладач: канд. екон. наук, доцент Рибак Н.О.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри економіки та економічної теорії (Протокол № 1 від 25.08.2023 р.)

Завідувач кафедри економіки та економічної теорії,

канд. екон. наук, доцент

_____ (підпис)

 С.Г. Батажок

Гарант ОП «Менеджмент»,

канд. екон. наук, доцент

_____ (підпис)

 Н.В. Коваль

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету

(Протокол № 1 від 28.08.2023 р.)

Голова науково-методичної комісії,

д-р. екон. наук, професор

_____ (підпис)

 І.М. Паска

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»	6
5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
6.1. Лекції	8
6.2. Практичні заняття	13
6.3. Самостійна робота	14
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань	14
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	15
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	15
9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	16
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	16
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	18
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	18

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2023-2024 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Економічна теорія» для денної форми навчання виділено 150 академічних годин (5 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 56 години (лекції – 28, практичні заняття – 28), самостійна робота студентів – 94 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	<i>Обов'язкова</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання відповідно до рекомендованого списку		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 150		<i>Семестр</i>	
		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 7	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	28 год.	6 год.
		<i>Практичні</i>	
		28 год.	6 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		94 год.	138 год.
		Підсумковий контроль: іспит	

Метою вивчення дисципліни «Економічна теорія» є набуття майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Завданням навчальної дисципліни є набуття належних навичок раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки, розуміння особливостей функціонування сучасних ринків та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів

відповідно до типу ринкової структури; набуття навичок аналізу агрегованих показників, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей держави коригувати цей процес відповідно до цілей та пріоритетів економічної політики.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Економічна теорія» базується на знаннях таких дисциплін як «Математика», «Географія», «Історія», «Громадянська освіта», які вивчались в середній школі.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання відповідно до ОП «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	Результати навчання з дисципліни «Економічна теорія»
<p>ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.</p>	<p>РН 4.1. Знати і вміти користуватися основними термінами, поняттями і категоріями економічної теорії.</p> <p>РН 4.2. Уміти застосовувати методи економічної теорії для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень на мікро- та макrorівні економічної системи.</p> <p>РН 4.3. Знати та використовувати результативні показники діяльності окремого підприємства і суспільного виробництва для обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>РН 4.4. Знати особливості екологічної кризи та форми її прояву на сучасному етапі розвитку економіки, розуміти необхідність забезпечення сталого розвитку України.</p>
<p>ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації</p>	<p>РН 5.1. Знати види та сфери підприємницької діяльності.</p> <p>РН 5.2. Розуміти об'єктивну необхідність інноваційного розвитку підприємницької діяльності.</p> <p>РН 5.3. Знати загальні тенденції формування нового типу економіки та уміти сформулювати і обґрунтувати інноваційні напрями державної економічної політики.</p>
<p>ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.</p>	<p>РН 10.1. Розуміти сутність заробітної плати в умовах ринкової економіки; аргументовано пояснювати, якими чинниками визначається національний рівень заробітної плати.</p> <p>РН 10.2. Знати структуру заробітної плати; розуміти особливості дієвих інструментів мотивування персоналу організації.</p>

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.	РН 12.1. Знати правові, економічні та соціальні засади здійснення підприємницької діяльності в Україні. РН 12.2. Вміти розраховувати показники, які характеризують результативність діяльності суб'єктів господарювання.
ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	РН 16. 1. Творчо використовувати теоретичні положення для аналізу конкретних економічних ситуацій. РН 16.2. Формувати власний погляд на інформацію, критичне ставлення до неї. РН 16.3. Вміти давати власну обґрунтовану оцінку будь-якого економічного явища.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку

Тема 1.1. Економічна теорія як наука.

Тема 1.2. Рушійні сили економічного розвитку.

Тема 1.3. Економічна система суспільства. Відносини власності.

Тема 1.4. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.

Тема 1.5. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи.

Тема 1.6. Підприємництво у ринковій економіці. Особливості підприємництва в аграрному секторі економіки.

Тема 1.7. Капітал підприємства. Витрати виробництва і прибуток.

Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин

Тема 2.1. Відтворення та економічне зростання на макрорівні.

Тема 2.2. Циклічність - загальна закономірність ринкової економіки.

Тема 2.3. Доходи населення, їх формування та розподіл.

Тема 2.4. Державне регулювання національної економіки.

Тема 2.5. Інтернаціоналізація господарського життя і світовий ринок.

Тема 2.6. Суперечності економічної інтернаціоналізації

Тема 2.7. Глобалізація економіки та загально-цивілізаційні проблеми людства.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	лб	інд	СРС		л	п	лб	інд	СРС
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку												
Тема 1.1	11	2	2		3	4	11	1			5	5
Тема 1.2	11	2	2		3	4	11	1			5	5
Тема 1.3.	11	2	2		3	4	10				5	5
Тема 1.4	11	2	2		3	4	11	1			5	5
Тема 1.5	11	2	2		3	4	11		1		5	5
Тема 1.6	11	2	2		3	4	12		1		5	6
Тема 1.7	11	2	2		3	4	12		1		5	6
Разом за модуль 1	77	14	14		21	28	78	3	3		35	37
Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин												
Тема 2.1	12	2	2		3	4	10	1			4	5
Тема 2.2	11	2	2		3	3	10		1		4	5
Тема 2.3	11	2	2		3	4	10		1		4	5
Тема 2.4	11	2	2		3	3	10	1			4	5
Тема 2.5	17	4	4		3	4	10	1			4	5
Тема 2.6	-	-	-		3	3	11				5	6
Тема 2.7	11	2	2		3	3	11		1		5	5
Разом за модуль 2	73	14	14		21	24	72	3	3		30	36
Всього годин	150	28	28		42	52	150	6	6		65	73

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку	
1.1. Економічна теорія як наука Опис навчальної дисципліни: цілей, змісту, очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання. Принципи академічної доброчесності.	2

<p>Зародження економіко-теоретичних знань. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Предмет економічної теорії і його тлумачення різними школами. Позитивна та нормативна економічна теорія. Економічні закони, принципи і категорії. Економічні закони. Система економічних законів. Методи пізнання економічних процесів і явищ. Функції економічної теорії. Економічна теорія та економічна політика.</p>	
<p>1.2. Рушійні сили економічного розвитку</p> <p>Економічні потреби суспільства, їх суть та класифікація. Безмежність потреб. Піраміда Маслоу. Закон зростання потреб та механізм його дії. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.</p> <p>Суть і структура суспільного виробництва. Виробничі можливості суспільства. Ресурси виробництва та їх види. Використання економічних ресурсів. Абсолютна та відносна обмеженість (рідкісність) ресурсів. Межа економічних можливостей.</p> <p>Результативність виробництва та її показники. Ефективність виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники. Основні напрямки підвищення ефективності суспільного виробництва.</p>	2
<p>1.3. Економічна система суспільства. Відносини власності</p> <p>Економічна система: її сутність та структурні елементи. Цілісність, органічність, ієрархічність системи.</p> <p>Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи. Економічні відносини як суспільна форма і спосіб організації економічної системи. Структура економічних відносин.</p> <p>Типи економічних систем. Моделі організації національних господарств.</p> <p>Поняття власності. Економічний зміст власності та право власності. Об'єкти та суб'єкти власності. Місце власності в системі виробничих відносин. Різноманітність форм власності. Еволюція відносин власності та її об'єктивні основи. Роздержавлення: зміст і форми здійснення. Демонізація. Приватизація: зміст, форми і етапи здійснення.</p>	2
<p>1.4. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші</p> <p>Генезис форм організації суспільного виробництва. Причини виникнення товарного виробництва, його сутність, ознаки і роль у розвитку суспільства. Еволюція товарного виробництва: просте, розвинуте, сучасне.</p> <p>Товарна форма продукту. Товар та його властивості. Відмінність товару від продукту. Теорії вартості.</p>	2

<p>Функціонування товарного господарства та його закони. Закон вартості та його функції. Особливості дії закону вартості в сучасних умовах.</p> <p>Теоретичні концепції виникнення і суть грошей. Сутність грошей. Гроші як загальний вартісний еквівалент. Функції грошей та їхня еволюція. Еволюція грошей. Функціональні форми грошей.</p> <p>Грошовий обіг та його закони. Визначення грошової маси, необхідної для обслуговування товарного обігу. Рівняння Фішера. Грошова система та її види. Засоби регулювання грошового обігу. Сучасна грошова система. Конвертованість грошей.</p>	
<p>1.5. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи</p> <p>Сутність ринку. Об'єктивні умови його виникнення та характерні риси. Класифікація та види ринків. Механізм ринкового саморегулювання: попит і пропозиція, ринкова ціна, конкуренція.</p> <p>Конкуренція як рушійна сила ринкової економіки. Сутність, причини та умови існування. Функції конкуренції. Види конкуренції. Досконала і недосконала конкуренція. Нецінова конкуренція. Захист конкуренції від монополії. Антимонопольне законодавство.</p> <p>Поняття ринкової інфраструктури та її основні елементи. Біржі та їх місце в ринковій економіці. Види бірж. Товарна біржа, її функції та класифікація. Фондова біржа та її функції. Біржові індекси. Валютна біржа. Біржа праці та її функції. Служба зайнятості в Україні. Банки та банківська система. Операції банків та їх функції. Типи банків. Небанківські фінансово-кредитні установи. Банківська система України та проблеми її формування.</p>	2
<p>1.6. Підприємництво у ринковій економіці. Особливості підприємництва в аграрному секторі економіки</p> <p>Мікроекономічний рівень і суб'єкти господарювання: підприємства (фірми), домогосподарства. Поняття підприємницької діяльності. Функції та принципи підприємництва. Умови розвитку підприємницької діяльності. Суб'єкти, об'єкти та види підприємництва. Дві моделі підприємництва: класична та інноваційна. Нові види підприємництва (венчурний бізнес, інжиніринг, лізинг). Підприємство (фірма) – первинна ланка ринкової економіки. Види підприємств та їх об'єднань в Україні.</p> <p>Економічна сутність домогосподарства. Місце домогосподарств в економічному житті суспільства та їх функції. Доходи домогосподарств, їх джерела та розподіл.</p> <p>Аграрна сфера виробництва та її особливості. Земля як особливий фактор виробництва і об'єкт власності. Земельна власність як основа аграрних відносин. Ринок землі. Попит і пропозиція на землю. Ціна землі. Орендні відносини в Україні.</p> <p>Земельна рента – економічна форма реалізації земельної</p>	2

<p>власності. Монополія на землю як на об'єкт господарювання і диференціальна земельна рента. Механізм утворення диференційної ренти I та диференційної ренти II. Монополія на землю як на об'єкт власності і абсолютна земельна рента. Монопольна рента.</p> <p>Форми господарювання в сільському господарстві та їх особливості в різних країнах. Агропромислова інтеграція й агропромисловий комплекс. Державна політика регулювання та підтримки сільськогосподарського виробника.</p>	
<p>1.7. Капітал. Витрати виробництва і прибуток</p> <p>Капітал (фонди) – матеріальна основа підприємницької діяльності. Кругообіг і оборот капіталу (фондів) як процес індивідуального відтворення. Оборот капіталу. Час обороту. Чинники прискорення обороту капіталу в умовах сучасної НТР.</p> <p>Структура капіталу (фондів). Основний капітал (фонди). Фізичний і моральний знос. Амортизація. Норма амортизації. Значення прискореної амортизації в умовах НТР. Капіталовіддача та капіталомісткість. Оборотний капітал (фонди): сутність, структура та показники ефективності використання. Капітал сфери обігу. Оборотні засоби.</p> <p>Витрати виробництва, суспільства і підприємства. Вартість і собівартість продукції. Собівартість продукції, її види та структура. Шляхи зниження собівартості.</p> <p>Дохід підприємства та його форми. Розподіл прибутку за основними напрямками його використання. Норма прибутку і чинники, що її підвищують. Рентабельність. Норма рентабельності.</p>	2
<p>Разом за модуль 1</p>	14
<p>Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин</p>	
<p>2.1. Відтворення та економічне зростання на макрорівні</p> <p>Сутність суспільного відтворення та його види. Зміст і типи економічного зростання. Вимір економічного зростання та його темпів. Новий тип економічного зростання. Рушійні сили економічного зростання. Нагромадження та інвестиції. Економічний закон нагромадження. Норма нагромадження.</p> <p>Сталий розвиток. Необхідність забезпечення сталого розвитку України. Суспільний продукт. Натурально-речовий склад та вартісна форма суспільного продукту. Сучасні форми суспільного продукту. Виробництво, розподіл і використання національного доходу.</p> <p>Особливості економічної та соціальної складових стратегії сталого розвитку в умовах війни. Українська економіка в умовах війни: потенціал, можливості і перспективи. Втрати економіки України через війну.</p> <p>Тіньовий сектор в економічному відтворенні. Масштаби і</p>	2

<p>особливості тіньової економіки в Україні.</p> <p>Національне багатство: сутність, структура та проблеми його відтворення. Природне багатство. Національне багатство України.</p>	
<p>2.2. Циклічність – загальна закономірність ринкової економіки</p> <p>Економічна рівновага і циклічність. Циклічність - специфічна форма ринкової економіки. Система економічної рівноваги: рівновага виробництва, розподілу, обміну і споживання. Стійкість економічної рівноваги.</p> <p>Типи економічних циклів. Довгі, середні та короткі економічні хвилі.</p> <p>Циклічний характер суспільного відтворення в ринковій економіці. Економічний цикл, його фази та матеріальна основа. Особливості економічних циклів у сучасних умовах. Антикризове регулювання.</p> <p>Макроекономічна нестабільність економіки України: причини та шляхи виходу з кризи.</p>	2
<p>2.3. Доходи населення, їх формування та розподіл</p> <p>Суть і структура використання національного продукту. Розподільчі відносини як фаза відтворення. Формування доходів населення, їх структура. Форми розподілу доходів у суспільстві. Механізм перерозподілу національного доходу і доходів населення. Вартість життя і сімейний дохід. Бюджет домогосподарства, його структура і використання. Прожитковий мінімум і його види.</p> <p>Рівень та якість життя населення. Необхідність та сутність системи соціального захисту населення. Основні елементи механізму соціального захисту.</p> <p>Диференціація доходів та її межі.</p>	2
<p>2.4. Державне регулювання національної економіки</p> <p>Державне регулювання як складова частина господарської системи. Економічні функції держави в ринковій економіці. Сучасні моделі державного регулювання економіки.</p> <p>Поняття фінансово-кредитної системи. Сутність і функції фінансів. Фінансова система та її структура Державний бюджет. Доходи і видатки бюджету. Бюджетний дефіцит і шляхи його подолання. Консолідований бюджет. Місцеві бюджети. Фінанси підприємств, їх структура та функції.</p> <p>Податки. Функції та види податків. Принципи побудови податкової системи. Поняття кредитної системи та її структура. Необхідність, сутність та джерела кредиту. Форми, функції та принципи кредиту. Роль кредиту в перерозподілі національного доходу та підвищенні ефективності суспільного виробництва. Позичковий відсоток, його сутність, функції.</p>	2
<p>2.5. Інтернаціоналізація господарського життя і світовий</p>	4

<p>ринок.</p> <p>Сутність та етапи становлення світового господарства. Інтернаціоналізація господарського життя. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва. Місце Європейського економічного співтовариства у світовій економіці.</p> <p>Міжнародна торгівля та її економічні основи. Міжнародний поділ праці, його принципи і форми. Митні та немитні засоби регулювання зовнішньої торгівлі. Основні тенденції розвитку світового ринку. Міжнародні торговельні організації.</p> <p>Міжнародний рух капіталів. Причини, форми вивозу капіталу. Особливості вивозу капіталу на нинішньому етапі розвитку світового господарства. Наслідки вивозу капіталу. Прямі та портфельні інвестиції. Міжнародні кредити.</p> <p>Зміст і структура світової валютної системи. Валютні ринки. Міжнародні валютно-фінансові організації.</p> <p>Міжнародна міграція робочої сили. Сутність і причини міжнародної міграції робочої сили. Основні напрями міграції. Утворення міжнародного ринку робочої сили.</p> <p>Україна на шляху інтеграції до системи глобальної економіки. Особливості зовнішньоекономічної діяльності України в умовах війни.</p>	
<p>2.6. Глобалізація економіки та загальноцивілізаційні проблеми людства.</p> <p>Глобалізація як закономірний процес світогосподарського розвитку. Сутність, ознаки та рівні глобалізації економіки. Суперечності глобалізації та її моделі.</p> <p>Причини виникнення та сутність глобальних проблем. Економічне зростання та глобальні проблеми. Класифікація глобальних проблем. Сучасні глобальні проблеми. Паливно-енергетична та сировинна проблеми. Екологічна криза та форми її прояву. Демографічні проблеми світу та шляхи їх вирішення. Проблема та шляхи скорочення зон зубожіння, голоду і хвороб у світі. Проблеми роззброєння та мирного використання атому.</p> <p>Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем та розвитку світового господарства.</p> <p>Україна на шляху інтеграції до системи глобальної економіки.</p>	2
<p>Разом за модуль 2</p>	14
<p>Всього</p>	28

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
-------	------------	------------

<i>Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку</i>		
1	Економічна теорія як наука.	2
2	Рушійні сили економічного розвитку.	2
3	Економічна система суспільства. Відносини власності.	2
4	Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.	2
5	Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи.	2
6	Підприємництво у ринковій економіці. Особливості підприємництва в аграрному секторі економіки	2
7	Капітал підприємства. Витрати виробництва і прибуток	2
Разом за модуль 1		14
<i>Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин</i>		
8	Відтворення та економічне зростання на макрорівні.	2
9	Циклічність – загальна закономірність ринкової економіки.	2
10	Доходи населення, їх формування та розподіл.	2
11	Державне регулювання національної економіки.	2
12	Інтернаціоналізація господарського життя і світовий ринок.	4
13	Глобалізація економіки та загальноцивілізаційні проблеми людства.	2
Разом за модуль 2		14
Всього		28

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку</i>		
1	Економічна теорія як наука. Практичне значення економічної теорії.	7
2	Рушійні сили економічного розвитку. Науково-технічний прогрес та його роль у розвитку виробництва.	7
3	Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Інтелектуальна власність як складова і особлива форма відносин власності.	7
4	Товарна форма організації суспільного виробництва. Теорії вартості. Теорії походження грошей.	7
5	Ринок і механізм його функціонування. Проблеми формування ринкової інфраструктури в Україні.	7
6	Підприємництво у ринковій економіці. Заощадження домогосподарств як джерело інвестицій. Ринок землі.	7
7	Капітал підприємства. Первісне нагромадження капіталу і його особливості в процесі переходу економіки України до	7

	соціального ринкового господарства.	
Разом за змістовий модуль 1		49
<i>Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин</i>		
8	Відтворення та економічне зростання на макрорівні. Інноваційне оновлення виробничого потенціалу України. Перспективні структурні зміни у національному багатстві України.	7
9	Циклічність – загальна закономірність ринкової економіки. Теорія «довгих хвиль» в економіці.	6
10	Доходи населення, їх формування та розподіл. Сімейний бюджет: формування і використання.	7
11	Державне регулювання національної економіки. Податки і податкова система в Україні на сучасному етапі.	6
12	Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну. Проблеми міграції з України.	7
13	Суперечності економічної інтернаціоналізації	6
14	Сектори глобальної економіки.	6
<i>Разом за модуль 2</i>		45
Всього		94

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

1. Функції держави в сучасній ринковій економіці
2. Соціальна політика держави та соціальний захист населення
3. Соціальна політика як необхідна умова функціонування соціальної держави
4. Публічно-приватне партнерство як дієвий механізм взаємодії влади та бізнесу
5. Зародження, становлення та історичний розвиток публічно-приватного партнерства
6. Міжнародні фінансово-кредитні організації в системі світових економічних відносинах.
7. Сучасні особливості вивозу капіталу та міжнародної інвестиційної діяльності.
8. Основні причини міжнародної міграції робочої сили і форми, в яких вона здійснюється.
9. Головні шляхи залучення іноземного капіталу економіки в Україну.
10. Роль зовнішньої торгівлі в економічного розвитку України.
11. Платіжний баланс України та методи його регулювання.
12. Основні форми міжнародного співробітництва України.
13. Визначальне місце наукового потенціалу у сучасному виробництві.

14. Змішана економічна система як мотиваційна модель розвитку суспільства
15. Інтелектуальна форма власності та її захист державою
16. Монополізація економіки та її негативні наслідки
17. Поєднання сталого розвитку та економічного зростання.
18. Перспективи та якість економічного зростання на новому циклі
19. Посилення ролі та значення інтелектуального капіталу на етапі структурних зрушень в економіці
20. Підприємництво як ризикова діяльність, його передумови.
21. Місце державного підприємства у сучасній економіці.
22. Мале та середнє підприємництво як форми активізації населення та стабільності економіки.
23. Джерела утворення та напрямки використання прибутку підприємств.
24. Проблеми роззброєння та мирного використання атому.
25. Україна на шляху інтеграції до системи глобальної економіки.
26. Глобальна економічна диференціація

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції-візуалізації, пояснювально-ілюстративний метод, індуктивний та дедуктивний методи, дискусійне обговорення проблемних питань, творчі завдання, ситуаційні вправи та завдання.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Економічна теорія» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіка виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування або модульних контрольних робіт.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі іспиту. Результати іспиту оприлюднюються під час екзаменаційної сесії.

9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові, практичні роботи, зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$\text{БПК} = \frac{\text{САЗ} \times \text{max ПК}}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії оцінювання за чотирирівневою шкалою

Підсумковий контроль знань відбувається на іспиті. Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання. Під час проведення іспиту навчальні досягнення студентів оцінюються за чотирирівневою шкалою «2», «3», «4», «5».

Оцінка «3», «4», «5» (60-100 балів) ставиться студентові, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «2» (1-59 балів) ставиться студентові, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»

Назва категорії	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота		Модульний контроль		ІНДЗ		Іспит	Загальний бал
По змістовим модулям	5	5	10	10	5	5	10	10	5	5	30	100
За весь курс	10		20		10		20		10		30	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90-100	A	Відмінно	
82-89	B	Добре	
75-81	C	Задовільно	
64-74	D		
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1-34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Методичні рекомендації до виконання практичних, індивідуальних завдань та самостійної роботи.

Технічні засоби:

1. ПК.
2. Мультимедійне обладнання.
3. Система дистанційного навчання Moodle.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Законодавча та нормативно-правова

1. Нормативно-правові акти Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44. Ст. 356. Дата оновлення: 28.02. 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. No 436-IV (поточна редакція від 02.04.2020). Відомості Верховної Ради(ВВР). 2003. No 18, No 19-20, No 21-22. Ст. 144. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Основна література

1. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.
2. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.
3. Економічна енциклопедія: У трьох томах / Редкол.: С.В.Мочерний та ін.К.: Видав.центр «Академія». Т.2. 2001. 848 с.
4. Економічна теорія: Політекономія. Підручник / за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К.: Знання, 2014. 710 с.
5. Економічна теорія: політекономія: практикум: Навч. посіб. / За ред. В.Д. Базилевича.К.: Знання, 2010. 494с.
6. Економічна теорія : підручник / В.Г. Чепінога ; Міністерство освіти і науки України. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 653 с.
7. Економічна теорія. Політекономія / В. Семененко, Д. Коваленко, В. Бугас, О. Семененко. К.: Центр учбової літератури, 2019. 428 с.
8. Економічна теорія: навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.
9. ЕКОНОМІКС. Частина 1: Вступ до економікса. Мікроекономіка: Навчальний посібник / Баула О.В., Вісіна Т.М., Лютак О.М., Савош Л.В.,

- Кравчук О.Я., Зелінська О.М., Полянська Т.О. Луцьк: СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 320 с.
10. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Політекономія: навчальний посібник / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, М.М. Теліщук та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 270 с.
11. Економічна теорія. Політекономія / В. Семененко, Д. Коваленко, В. Бугас, О. Семененко. К.: Центр учбової літератури, 2019. 428 с.
12. Кокареєв І. В. Основи економічної теорії : навч. посібник / І. В. Кокареєв. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 100 с.
13. Несененко П. П., Артеменко О. А., Патлатой О. Є.. Теоретичні основи економічної політики : навчальний посібник. Київ : ФОП Гуляєва В. М., 2019. 306 с.
14. Основи економічної науки / Н. Мацелюх, О. Розум, І. Максименко, М. Теліщук. К.: Центр учбової літератури, 2019. 324 с.
15. Основи економічної теорії: навчальний посібник / Ірина Ревак, Юрій Кіржецький, Марія Кіржецька, Степан Мельник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 191 с.

Додаткова література

1. Базові дефініції з економіки: навчальний посібник / П.І. Юхименко та ін. Біла Церква, Білоцерківський навчально-виробничий комплекс «Освіта», 2018. 260 с.
2. Базилюк А.В. Економічна теорія. Практикум: навчальний посібник / Базилюк А.В., Дерій Ж.В., Концева В.В., Хоменко І.О. К.: «Центр учбової літератури» 2020. 312 с.
3. Бобух І. Поведінкова економіка та сталий розвиток: ключові аспекти взаємозв'язку. *Економіст*. 2016. № 6. С. 4-8. URL: http://ua-ekonomist.com/abstracts/june_2016_6_4
4. Борейко В. Шляхи виходу економіки України з кризи. *Економіст*. 2016. № 2. С.17-19. URL: http://ua-ekonomist.com/abstracts/february_2016_2_
5. Геєць В.М. Суспільний капітал – 25: одержавленість чи державотворчість? *Економіка України*. 2016. № 8. С. 3-6.
6. Dragan O. I., Tertychna L. I., Rybak N. O. Strategic development of higher education in Ukraine . *Strategies for Economic Development: The experience of Poland and the prospects of Ukraine: collective monograph*. Vol. 1. Poland: “Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2018. 308p.
7. Dragan O., Tertychna L., Rybak N. Modern level of human capital of the Ukrainian enterprises in the conditions of technological spreads. *New trends in the economic systems management in the context of modern global challenges : collective monograph VUZF University of Finance, Business and Entrepreneurship*. Sofia. Bulgaria: VUZF Publishing House “St. Grigorii Bogoslov”, 2020. 309 p..
8. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро- та макроекономіки. За ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т. Ю. Федьковича. 2022. 368 с.

9. Завгородня О.О. Актуальні концепти економічної теорії інновацій. Економічна теорія. 2016. №2. С. 5-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2016_2_2
10. Лагутін В. Монополія та конкурентна політика: політико-економічні проблеми. *Економічна теорія*. 2015. № 4. С. 89-97. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2015_4_12
11. Мазараки А.А. Торговля: история, цивилизация, мораль. Киев : Книга, 2010.624 с.
12. Макконнелл К.Р. Экономикс: принципы, проблемы, политика : Учебник: Пер. с англ. / К.Р. Макконнелл, С.Л. Брю. М.: ИНФРА-М, 2009. 916с.
13. Макроекономічна збалансованість для забезпечення стійкості державних фінансів та економічного зростання в Україні : кол. моногр. за ред. д-ра екон. наук, чл.-кор. НАН України М.І. Скрипниченко. Київ: НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». 2020. 648 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/327.pdf>
14. Модернізація економічної політики розвитку сфер діяльності та ринків : у 4-х частинах / НАН України, ДУ« Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – Електрон. ресурс. Частина 2 : Торговельна політика: перспективи участі України в ініціативі «Один пояс, один шлях» / за ред. д-ра екон. наук, чл.-кор. НААН України Т.О. Осташко. Київ: НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». 2020. 334 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/326.pdf>
15. Рибак Н.О., Тертична Л.І. Сталий розвиток як основа розвитку людського капіталу. Geopolitical processes in the world today: Collection of scientific articles. «East West» Association For Advanced Studies and Higher Education GmbH, Vienna, Austria, 2016. 326 p.
16. Тертична Л. І., Рибак Н. О. Міграційна складова в системі менеджменту персоналу підприємства. *Менеджмент організацій і адміністрування: теорія та практика* : колект. монографія / за ред. проф. Н. С. Скопенко, проф. О. І. Драган. Київ : Кафедра, 2020. 404 с.
17. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ. Методичні вказівки для практичних занять і самостійного вивчення дисципліни здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» / Укладач Н.О. Рибак. Біла Церква, 2023. 88 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна науково-технічна бібліотека України. www.gntb.n-t.org/
2. «Голос України» Газета Верховної Ради України. www.uamedia.visti.net/golos
3. Міністерство економіки www.me.gov.ua
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. www.nbuv.gov.ua
2. Офіційний сайт бази українського законодавства в Інтернет: веб-сайт. URL:www.lawukraine.com.

3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України: веб-сайт. URL: www.ukrstat.gov.ua.
4. Офіційний сайт інституту глобальних стратегій: веб-сайт. URL: www.igls.com.ua.
5. Офіційний сайт інституту економічних досліджень і політичних консультацій: веб-сайт. URL: www.ier.kiev.ua.
6. Офіційний сайт інституту світової економіки і міжнародних відносин : веб-сайт. URL: www.iweir.org.ua.
7. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>
8. Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua>
9. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень: веб-сайт. URL: www.niss.gov.ua.
10. Офіційний сайт національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт. URL: www.nbuv.gov.ua.
11. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua>
12. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL : <https://mof.gov.ua/uk>
13. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>
14. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>
15. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/external/>
16. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>
17. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
18. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/57342/mod_resource/content/1/Стратегія-сталого-розвитку.pdf